

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/9/2016
Identifikačné číslo spisu: 6112010541
Dátum vydania rozhodnutia: 18.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6112010541.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Gabriely Šimonovej na verejnom zasadnutí konanom v Bratislave 18. januára 2017 v trestnej veci obvinenej JUDr. M. N., pre prečin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 238 Trestného zákona, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky a obvinenej JUDr. M. N., proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 27. mája 2015, sp. zn. 2To/5/2015 takto

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku uznesením Krajského súdu v Nitre z 27. mája 2015, sp. zn. 2To/5/2015

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 319 Trestného poriadku, § 238 Trestného zákona, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku v neprospech obvinenej JUDr. M. N..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku toto uznesenie s a z r u š u j e .

Z r u š u j ú s a a j ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku krajskému súdu v Nitre sa p r i k a z u j e, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 25. novembra 2014, sp. zn. 2T/51/2012 bola obvinená JUDr. M. N. uznaná za vinnú z prečinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 238 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

v dobe od 28. júna 2006 do 31. júla 2009 ako správkyňa konkurznej podstaty úpadcu P., a. s., C. XXX/X, F. Z., IČO: XX XXX XXX, ustanovená do funkcie uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 28 K/17/2005 z 18. apríla 2005, v rozpore s ustanoveniami zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“), najmä § 8 ods. 2 citovaného zákona, ale aj v rozpore s jeho účelom bez súhlasu konkurzného súdu a veriteľského výboru neoprávnené investovala v trinástich uzavretých zmenkových obchodoch kúpou a predajom zmienek vystavených spoločnosťou L., akciová spoločnosť, S. X, XXX XX C., IČO: XX XXX XXX, finančné prostriedky získané zo speňaženia podstaty a inej činnosti správcu, ktoré mali slúžiť na pomerné uspokojenie veriteľov úpadcu a tieto previedla na účet spoločnosti L., akciová spoločnosť, S. X, XXX XX C., IČO: XX XXX XXX, (ďalej len L.) vedený v Poštovej banke, a. s., Bratislava, číslo účtu: XXXXXXXX/XXXX z účtu č. XXXXXXXXXXXX/XXXX vedeného v Unicredit Bank Slovakia, a. s., pobočka Banská Bystrica, ktorými síce dosiahla zisk v celkovej výške 122.762,17,- eur, ale na základe confirmácie o uzavretom obchode z 15. apríla 2009, SKP následne odkúpila opätovne novú zmenku vystaviteľa L. za sumu 1.327.756,75,- eur s dátumom splatnosti 31. júla 2009 v úrokovej sadzbe 3,5% p. a. a predpokladaným výnosom 13.812,36,- eur, finančné prostriedky opäť z vyššie uvedeného účtu poukázala na účet L. 16. apríla 2009, v dobe splatnosti tejto zmenky na základe confirmácie o uzavretom obchode medzi predávajúcim JUDr. M. N. - SKP a kupujúcim L. z 31. júla 2009 došlo k spätnému odkúpeniu zmenky vystaviteľa L. za sumu 1.341.569,11,- eur s tým, že na účet úpadcu kupujúci (L.) zaslal len výnos, t. j. sumu 13.812,36,- eur a to až dňa 26. augusta 2009 s tým, že zostávajúca časť teda suma 1.327.756,75,- eur bude použitá „bez pohybu kapitálu“ na úhradu novej zmenky, a zároveň toho istého dňa obžalovaná na základe ďalšej confirmácie o uzavretom obchode z 31. júla 2009 odkúpila novú zmenku vystaviteľa L. za sumu 1.327.756,75,- eur s dátumom splatnosti 12. októbra 2009 v úrokovej sadzbe 3,5% p. a. a predpokladaným výnosom 9.423,38,- eur, pričom na úhradu zmenky bola použitá suma z predošlého zmenkového obchodu (bez pohybu kapitálu) nachádzajúca sa stále na účte L., avšak v dobe splatnosti tejto zmenky znejúcej na zmenečnú sumu 1.337.180,13,- eur už nedošlo k jej spätnému odkúpeniu zo strany L. finančné prostriedky neboli vrátené na účet úpadcu, z dôvodu údajnej insolventnosti spoločnosti L., ktorým konaním spôsobila úpadcovi P., a. s. „v konkurze“ škodu vo výške 1.327.756,75,- eur.

Za to jej Okresný súd Banská Bystrica uložil podľa § 238 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j/, písm. n/ Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní 16 (šestnásť) mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona súd výkon uloženého trestu podmienene odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určil skúšobnú dobu na 5 (päť) rokov.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona súd uložil aj trest zákazu činnosti vykonávať funkciu správcu konkurznej podstaty v trvaní 10 (desať) rokov.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku sa P., a. s., C. XXX/X, F. Z., IČO: 36 393 185 s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie krajský prokurátor v Banskej Bystrici, ako aj obvinená JUDr. M. N..

Uznesením Krajského súdu v Nitre z 27. mája 2015, sp. zn. 2To/5/2015 boli podľa § 319 Trestného poriadku odvolania krajského prokurátora v Banskej Bystrici ako aj obvinenej JUDr. M. N. ako nedôvodné zamietnuté.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) 26. novembra 2015 dovolanie z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku, pretože rozhodnutie krajského súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku.

V ďalšom prokurátor citoval z odôvodnení rozhodnutí prvostupňového a druhostupňového súdu.

Podľa názoru prokurátora oba sudy sa dôsledne neriadili ustanoveniami, ktoré charakterizujú trestný čin - obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 3 písm. b/, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b/ Trestného zákona a § 238 Trestného zákona. Prokurátor ďalej citoval § 1 ods. 1, § 2 ods. 2, § 8 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní. Vo vzťahu k správcom konkurzných podstát poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Obo 98/2010 z 3. augusta 2010, 3 Obo 86/2011 z 20. decembra 2011 a 5 Obo 83/2011 z 26. októbra 2011.

Prokurátor uviedol, že z vyššie uvedených ustanovení zákona o konkurze a vyrovnaní (platného v čase spáchania skutku) vyplýva, že zo strany obvinenej išlo o neoprávnené investovanie a postup v rozpore s predmetnými ustanoveniami tohto zákona. Obvinená nemala pre svoj postup súhlas veriteľov alebo súdu.

Na uzrokovanie obvinenej s možným následkom jej konania v zmysle nepriameho úmyslu podľa § 15 písm. b/ Trestného zákona poukázal aj v súvislosti s neskôr prijatou sprísnenou zákonnou úpravou, vzťahujúcou sa na činnosť správcov, o ktorej musela obvinená ako advokátka a správkyňa konkurznej podstaty vedieť a napriek tomu pokračovala v rizikovitom investovaní finančných prostriedkov úpadcov. Ide o zákon č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 9. decembra 2004, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2005.

Podľa § 3 ods. 2 tohto zákona je správca povinný vykonávať správčovskú činnosť s odbornou starostlivosťou, s využitím všetkých svojich skúseností a odborných vedomostí. Ak správca nemá potrebné skúsenosti alebo odborné vedomosti na riadne vykonanie niektorého úkonu správčovskej činnosti, je povinný požiadať o pomoc odborníka; ak vzhľadom na obtiažnosť prípadu by pomoc odborníka nebola účelná alebo hospodárna, je povinný odmietnuť výkon správčovskej činnosti alebo požiadať súd o odvolanie z funkcie v príslušnom konaní podľa osobitného predpisu.

Podľa ustanovenia § 10 ods. 1 tohto zákona peňažné prostriedky podliehajúce konkurzu podľa osobitného predpisu (zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii) správca uloží na účet v banke s označením príslušnej konkurznej veci. Ak správca vykonáva správčovskú činnosť vo viacerých konkurzných veciach, uloží peňažné prostriedky podliehajúce konkurzu podľa jednotlivých konkurzných vecí na samostatné bankové účty.

Podľa názoru prokurátora konanie obvinenej, ktorá ako správkyňa konkurznej podstaty neoprávnene a rizikovým spôsobom investovala finančné prostriedky získané zo speňazenia majetku úpadcu, ktoré mali slúžiť na pomerné uspokojenie veriteľov - úpadcu - je potrebné považovať za konanie v nepriamom úmysle podľa § 15 písm. b/ Trestného zákona. Obvinená JUDr. N. vzhľadom na svoje odborné vedomosti a skúsenosti advokátky vedela, že v rozpore s ustanoveniami zákona o konkurze a vyrovnaní odovzdáva finančné prostriedky do dispozície nebankovej spoločnosti a bola uzročená s tým, že môžu nastať okolnosti - spätné neodkúpenie zmeniek ich emitentom, resp. iné skutočnosti - v dôsledku ktorých nemusia byť finančné prostriedky vrátené včas alebo vôbec do podstaty. Spôsobenie trestnoprávneho následku síce nebolo primárnym úmyslom konania obvinenej, obvinená sledovala iný cieľ - zhodnotenie peňazí, ale zároveň nie sú pochybnosti o tom, že ako správkyňa konkurznej podstaty bola uzročená s tým, že v dôsledku takejto rizikovej investície môže dôjsť aj k spôsobeniu nechceného následku .

Záver o konaní obvinenej v nepriamom úmysle je možné vyvodiť aj zo skutočnosti, že spoločnosť L., a. s. sa evidentne už 31. júla 2009 nachádzala vo finančných problémoch, ktoré sa prejavili nesplnením jej predchádzajúceho záväzku odkúpiť zmenku z 15. apríla 2009, kedy došlo len k prolongácii tohto obchodu. Tým správkyňa tiež strácala prehľad o solventnosti L., a. s. a schopnosti splatenia zmenky.

Vychádzajúc z uvedených zákonom ustanovených povinností správcu konkurznej podstaty je zrejmé, že

obvinená nepovoleným a nezákonným spôsobom investovala finančné prostriedky úpadcu z konkurznej podstaty do rizikového obchodu so subjektom, ktorý nemohol zaručiť žiadne garancie pre prípad jeho insolventnosti.

Prokurátor ďalej uviedol, že účelom vykonávania funkcie správcu nie je podnikat' s majetkom úpadcu a investovať finančné prostriedky získané speňažením majetku úpadcu, ale základným zmyslom konkurzu je uhradiť pohľadávky veriteľov, ktoré úpadca pred vyhlásením konkurzu nebol schopný uhradiť.

Podľa zaužívanej praxe správcovia konkurzných podstát ukladajú výtazok zo speňaženia majetku úpadcu na bežných, resp. terminovaných účtoch v bankách, kde sú finančné prostriedky chránené Fondom na ochranu vkladov.

Porušením povinnosti správcu spôsobila obvinená JUDr. M. N. padcovi škodu vo výške 1.327.756,75,- eur. Návratnosť akejkoľvek relevantnej sumy finančných prostriedkov do majetku poškodeného úpadcu je podľa názoru prokurátora vysoko nepravdepodobná.

Prokurátor vzhľadom na vykonané dokazovanie má za to, že bolo dostatočne preukázané, že obvinená JUDr. M. N. sa dopustila žalovaného konania v nepriamom úmysle v zmysle § 15 písm. b/ Trestného zákona, preto skutok mal byť právne posúdený ako pokračujúci obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 3 písm. b/ , ods. 4 písm. a/ Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. b/ Trestného zákona- teda tak, ako ho v súlade s obžalobou posúdil okresný súd vo svojom predchádzajúcom zrušenom rozsudku, sp. zn. 2T/51/2012 z 24. januára 2013.

Podľa názoru prokurátora rozhodnutím Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/5/2015 z 27. mája 2015, ako aj v konaní, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Trestného poriadku a § 238 Trestného zákona v prospech obvinenej JUDr. M. N.. Napadnuté uznesenie krajského súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, čím bol naplnený dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku.

Generálny prokurátor navrhol :

1/ podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil rozsudkom, že právoplatným uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/5/2015 z 27. mája 2015 ako aj v konaní, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Trestného poriadku a § 238 Trestného zákona v prospech odsúdenej JUDr. M. N..

2/ podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/5/2015 z 27. mája 2015, ako aj predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2T/51/2012 z 25. novembra 2014,

3/ podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinená JUDr. M. N. v písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu generálneho prokurátora zo 7. januára 2016 uviedla, že § 1 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „ZKV“), ktorým argumentuje prokurátor je ustanovenie lex specialis vo vzťahu k objektívnej stránke a má len argumentačnú polohu. Poukázala na prechodné ustanovenie § 206 ods. 1 zák. č. 7/2005, účinné od 1. júna 2005, podľa ktorého konkurzy a vyrovnania vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou tohto zákona, ako aj právne vzťahy s nimi súvisiace sa spravujú podľa doterajších predpisov. Konkurz úpadcu P., a. s. bol vyhlásený 18. apríla 2005.

V ďalšej časti obvinená vysvetľuje teóriu právnej normy. Citované ustanovenie § 1 ods. 1 ZKV je len deklarováním vymedzenia rozsahu právnej úpravy a určenie jej predmetu, nemá normatívnu povahu, keď neobsahuje práva a povinnosti v zmysle existencie explicitne vyjadreného zákazu alebo príkazu. Ak toto

ustanovenie neobsahuje žiadny príkaz, alebo zákaz, nie je ustanovením relevantným, z ktorého by mohla byť vyvodzovaná akákoľvek trestnoprávna zodpovednosť, a to vo vzťahu k definovanej objektívnej stránke § 237 alebo § 238 Trestného zákona.

Ustanovenie § 8 ods. 2 ZKV, ktoré dovolateľ cituje, nie je ustanovením, ktoré určuje konečnú zodpovednosť. Skutkovo nebolo zistené ani tvrdené, že by súd v akejkoľvek súvislosti uložil správcovi vyžiadať si názor veriteľského výboru. Konkurzný správca koná vo vlastnom mene na vlastnú zodpovednosť. Správkyňa naopak dvakrát v tabuľkovej forme podávala zápisnice z veriteľského výboru súdu, kde boli vyznačené príjmy ako výnosy zo zmeniek. Správkyňa teda nič nezatajovala.

Obvinená argumentáciu dovolateľa (prokurátora), týkajúcu sa nepriameho úmyslu na str. 5 ods. 10 dovolania, považuje za absurdnú. Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyvodzuje uzrokovanie argumentom na právnu úpravu, ktorá na takéto vzťahy nedopadá. Ak na ne nedopadá, nemôže byť argument na túto úpravu súčasťou tvrdenia o zavinení. Ustanovenia novej úpravy sa na obvinenú nevzťahujú. Ak je toto podstata argumentácie dovolateľa, tak ide o hrubú formu svojvôle, ktorá nemôže byť pri trestnej zodpovednosti akceptovaná. Toto vyplýva z princípu zákazu analógie v neprospech obvinenej a naplnenie požiadavky „nulla culpa sine lege (nullum crimen et nulla poena sine lege)“.

Nebolo preukázané, aké ekonomické problémy mala spoločnosť L., na ktorých je postavený predpoklad nepriameho úmyslu. Vedomostná stránka obvinenej nikdy nemohla smerovať k tým znakom objektívnej stránky trestného činu, a to k § 8 ods. 2 ZKV a účelu konkurzu a cieľu konkurzu. Vyvodzovanie subjektívnej stránky vo vzťahu k týmto znakom nie je správne. Postup obvinenej bol racionálny v tom, že chcela zhodnotiť konkurznú podstatu o úroky, ktoré predstavovali zisk a boli vyššie ako úroky v bankách. Prostriedky boli poskytnuté nie do nebankového subjektu, lebo tu ide pejoratívne vyjadrenie nespoľahlivého subjektu, ale naopak tento subjekt bola zdravá firma, ktorá mala poskytnuté dva úvery od Poštovej banky a.s. vo výške takmer 100 mil. Sk. Faktom je, že tento subjekt sa stal nespôsobilým splácať svoje dlhy v momente, keď S. a.s. vyhlásila splatnosť všetkých dlhov (pre nezaplatenie časti jednej jedinej splátky v decembri 2009). Išlo o účelové konanie banky, nie však o konanie zakázané. Tento krok položil zdravú firmu. Pokiaľ dovolateľ uvádzal judikatúru, táto má obchodnoprávnu povahu.

Z týchto dôvodov obvinená považuje dovolanie generálneho prokurátora za nedôvodné.

Obvinená JUDr. M. N. 26. februára 2016 doručila Okresnému súdu Banská Bystrica dovolanie podané prostredníctvom obhajcu JUDr. U. N. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 27. mája 2015, sp. zn. 2To/5/2015 z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku, teda že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku a zároveň na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Podľa názoru obvinenej odvolací súd sa dôsledne nevysporiadal s podstatou jej námietky o neexistencii objektívnej stránky zisteného skutku. Odôvodnenie nerieši celú šírku objektívnej stránky prečinu podľa § 238 Trestného zákona, ale len následok. Odvolací súd sa takisto nevysporiadal s otázkou jej protiprávneho konania (jeho existencie alebo neexistencie). Tieto skutočnosti obvinená už podrobne vysvetlila vo svojom odvolaní a vyjadrení k dovolaniu prokurátora, keď poukazovala na neexistenciu takého všeobecne záväzného právneho predpisu, resp. konkrétnej normy, ktorá by určovala zákaz alebo príkaz explicitne vyjadrený vo vzťahu k takejto povinnosti, poukázala taktiež na neexistenciu súdneho rozhodnutia v súvislosti s dohľadom konkurzného súdu. Podľa obvinenej neexistuje ani konkrétna právna norma v predpisoch *lex specialis* „ZKV“ o povinnosti finančné prostriedky uložiť na účet v banke a neexistuje ani explicitný zákaz investovania v takomto predpise, teda chýba obligatórny znak trestnosti konania a zároveň nemôže existovať ani príčinná súvislosť ako druhý znak medzi neexistujúcim porušením a vznikom škody. Z tohto hľadiska obvinená rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nesprávne, svojvoľné a arbitrárne.

V ďalšom sa obvinená zaoberala povinnosťou uložiť peňažné prostriedky iba do bankových inštitúcií a zdôraznila, že táto povinnosť platí len od prijatia novej právnej úpravy (§ 91 ods. 5 zák. č. 7/2005 Z. z. o

konkurze reštrukturalizácii), a na ňu sa nevzťahuje. Odvolací súd neodôvodnil, z čoho vyplýva zákaz vloženia peňažných prostriedkov do iných ako bankových inštitúcií.

V ďalšej časti dovolania sa obvinená zaoberala výkladom § 8 ods. 2 ZKV, pričom poukázala na to, že odvolací súd si zamieňal občianskoprávnu zodpovednosť s trestnoprávnou zodpovednosťou.

V podanom dovolaní obvinená navrhla, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 238 Trestného zákona v nadväznosti na použitie ustanovenia § 1 ods. 1, § 2 ods. 2, § 8 ods. 2 zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, zrušil napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu a prikázal súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Banská Bystrica 4. apríla 2016 (ďalej len "prokurátor"). Prokurátor poukázal na dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky pod sp. zn. XVI/1 Pz 618/15/1100 z 11. novembra 2015, podaného z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku. Podľa názoru prokurátora podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku dôvody podľa ods. 1 písm. i/ a podľa ods. 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného. Podľa § 371 ods. 7 Trestného poriadku dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. Dôvody dovolania podaného obvinenou JUDr. N. nie sú podľa názoru prokurátora preukázané.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie obvinenej JUDr. M. N., proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/5/2015 z 27. mája 2015 zamietol, lebo dôvody dovolania nie sú preukázané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), na základe predloženého spisového materiálu a po preskúmaní obsahu dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky a dovolania obvinenej JUDr. M. N. zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenými subjektmi (§ 369 ods. 2 písm. a/, písm. b/ Trestného poriadku) a v zákonom stanovenej lehote a mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku). Zároveň z obsahu dovolania zistil, že sú dané dôvody dovolania uvedené v návrhu obvinenej, preto podľa § 383 Trestného poriadku nariadil vo veci verejné zasadnutie.

Na verejnom zasadnutí prokurátor a obvinená zotrvali na podaných dovolaniach.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Obaja dovolatelia podali dovolanie z citovaného dôvodu.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku pre nesprávnu právnu kvalifikáciu zisteného skutku je možné v prípade, ak žalované konanie obvineného nie je trestným činom, alebo je iným trestným činom, resp. keď skutok vykazuje znaky trestného činu a napriek tomu dôjde súd k záveru, že skutok nie je trestným činom.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že o vine a treste obvinenej JUDr. M. N. bolo pred súdmi nižších stupňov rozhodované celkom dvakrát. Krajský súd na základe obvinenou podaného odvolania uznesením sp. zn. 2To/75/2013 z 1. apríla 2014 napadnutý rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 24. januára 2013 podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Trestného poriadku zrušil v celom rozsahu a vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol. Okrem iného krajský súd

uviedol, že je potrebné zistiť, kedy vznikla platobná neschopnosť L., a.s., Bratislava splniť svoje záväzky so splatných zmeniek, čo podľa názoru odvolacieho súdu malo podstatný vplyv a význam nielen na objektívnu ale aj subjektívnu stránku skutkovej podstaty žalovaného trestného činu (str. 9). Odvolací súd v rámci odôvodnenia upozornil okresný súd, že v prípade iba ľahostajného stavu páchatel'a k výsledku jeho trestnej činnosti nejde o trestný čin spáchaný s nepriamym úmyslom, pretože ľahostajnosť nie je uzročením a teda ani formou úmyslu a v takom prípade pripadá do úvahy postih páchatel'a, ktorý zanedbal potrebnú opatrnosť, iba pre niektorý z nedbanlivostných trestných činov, ak sú podľa § 8 Trestného zákona jeho znaky v ňom uvedené (str. 10). Okresný súd predmetnú vec následne znova prerokoval a rozhodol rozsudkom sp. zn. 2T/51/2012 z 25. novembra 2014, ktorým obvinenú JUDr. N. uznal vinnou zo spáchania prečinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 238 Trestného zákona a uložil jej trest odňatia slobody vo výmere 16 mesiacov so skúšobnou dobou 5 rokov a uložil jej aj trest zákazu činnosti v trvaní 10 rokov. Proti uvedenému rozsudku podala odvolanie obvinená aj prokurátor Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici. Krajský súd v Nitre podané odvolania uznesením z 27. mája 2015 zamietol.

Rozdielnosť v právnom posúdení zistených skutkových okolností medzi súdmi prvého a druhého stupňa v podstate vždy spočívalo v posúdení, či ide o konanie úmyselné alebo nedbanlivostné.

Na tomto mieste najvyšší súd konštatuje, že súdy oboch stupňov tejto problematike nevenovali dostatočnú pozornosť.

Trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 238 Trestného zákona spáchal ten, kto z nedbanlivosti inému spôsobí značnú škodu tým, že poruší všeobecne záväzným právnym predpisom ustanovenú povinnosť alebo povinnosť uloženú právoplatným rozhodnutím súdu opatrovať alebo spravovať cudzí majetok, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Pokiaľ ide o zavinenie, jedná sa o trestný čin nedbanlivostný (§ 16 Trestného zákona).

Kritériom nedbanlivosti je zachovanie určitej miery opatrnosti páchatel'a. Miera opatrnosti je spojením jej objektívneho a subjektívneho vymedzenia a ich vzájomným vzťahom a platí aj pri vymedzení vedomej aj nevedomej nedbanlivosti. Mieru povinnej opatrnosti určujú jednak osobitné predpisy, jednak je určená všeobecne. K stanoveniu nedbanlivosti však musí pristúpiť tzv. subjektívne vymedzenie, ktoré značí mieru opatrnosti, ktorú je schopný vynaložiť páchatel' v konkrétnom prípade. Primeranosť dôvodov, na ktoré sa páchatel' spoliehal, že nespôsobí porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného Trestným zákonom je treba vždy posudzovať podľa toho, ako sa situácia javila páchatel'ovi a to nielen z hľadiska jeho znalostí a skúseností, ale aj vzhľadom k vonkajším okolnostiam konkrétneho prípadu.

Obvinená JUDr. N., teda podľa presvedčenia odvolacieho súdu tým, že investovala finančné prostriedky úpadcu v rámci konkurzného konania do rizikového obchodu, postupovala v rozpore s vtedy platným zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (bez súhlasu veriteľov a súdu), vedela vzhľadom na svoje skúsenosti, že takýmto spôsobom môže ohroziť záujem veriteľov na splnení ich záväzkov, avšak bez primeraných dôvodov sa spoliehala, že takéto porušenie a ohrozenie splatenia dlhov veriteľ'a nenastane.

Je teda zrejmé, že odvolací súd vychádzal pri hodnotení subjektívnej stránky trestného činu predovšetkým z objektívneho hľadiska nedbanlivosti (teda zachovanie povinnej miery opatrnosti). V rámci svojho hodnotenia vykonaných dôkazov sa však odvolací súd nevysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré vyplynuli z obsahu jednotlivých dôkazov, predovšetkým zo svedeckých výpovedí Ing. T. A., CSc., predsedu predstavenstva L., a. s., Ing. U., člena predstavenstva, Mgr. U. X., správcu konkurznej podstaty úpadcu L., a. s., JUDr. T., sudkyne krajského súdu. Dokonca súdy pripustili, že na vzniku škody sa mohli podieľať svojim protiprávnym podvodným konaním voči obvinenej ine osoby - štatutárne orgány L., a. s. (str. 5) rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 25. novembra 2014). Za takejto situácie, kedy evidentne došlo k takému úmyselnému protiprávnemu konaniu iných osôb, bolo veľmi dôležité starostlivo posúdiť všetky okolnosti, za ktorých obvinená konala, a dôsledne zhodnotiť

všetko, čo má význam pri určovaní druhu zavinenia. Uvedené má význam prinajmenšom aj pri určení výšky spôsobenej škody. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že aj naďalej prebiehajú konania, ktoré umožňujú získať finančné prostriedky do konkurznej podstaty.

V súvislosti s namietanou opatrnosťou zo strany obvinenej JUDr. N., je potrebné ozrejmiť si niektoré fakty :

Aká bola spoločnosť L., a. s.? Odpoveď na túto otázku je zrejmá z výpovede svedka Ing. T. A., CSc. (str. 7 rozsudku okresného súdu) Bola to akciová spoločnosť, ktorá vykonávala činnosť najmä investičnú. Špecifikum tejto spoločnosti bola v tom, že získané zdroje L. spracovala spol. L., o. c. p., a. s., ktorá mala licencie NBS a podliehala jej kontrole. Táto spoločnosť ponúkala v rámci uzavretých zmenkových obchodov úrokové sadzby vo výške okolo 3 - 4 % v závislosti od úrokov v banke. Tieto úroky boli vždy vyššie ako v banke. Problémy spoločnosti nastali na jar 2009, keď sa vplyvom krízy prejavilo meškание niektorých ich investičných projektov, v dôsledku čoho sa snažili s Poštovou bankou a. s. dohodnúť reštrukturalizáciu úverov. V septembri 2009 spoločnosť nesplatila časť jednej splátky úveru (podľa niektorých výpovedí, zo strany Poštovej banky, a. s. išlo o účelové konanie). Následne S., a. s. vyhlásila predčasnú splatnosť všetkých úverov vo výške 70 mil. Sk.

Z výpovede správcu konkurznej podstaty L., a. s. Mgr. U. X. vyplýva, že spoločnosť bola poistená na zodpovednosť za škodu od 1. novembra 2008 do 31. októbra 2009 s výškou poisťného plnenia 250 mil. Sk. Spoločnosť do septembra 2009 aktívne obchodovala. V tomto období bol aktívny pohyb na účtoch spoločnosti.

Obvinená JUDr. M. N. postupovala pri investovaní finančných prostriedkov tak, že si dala podpísať čestné vyhlásenia (z 31. júla 2009) od štatutárov spoločnosti L., a. s., že prostriedky, ktoré ona investuje do spoločnosti, budú použité na nákup štátnych dlhopisov. Ďalej uzatvorila záložné zmluvy na nehnuteľný majetok aj dcérskych spoločností, podpísala notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá mala slúžiť ako exekučný titul. Následne podala aj návrh na exekúciu.

Aj súd prvého stupňa konštatoval, že obvinená nemala žiadny vplyv na ekonomický chod emitenta a okrem toho v predchádzajúcich trinástich zmenkových obchodoch bola úspešná. Na zavinenie nemôže svedčiť ani tá okolnosť, že v trinástich prípadoch obchodných vzťahov obvinená investovala peniaze, pretože bol preukázaný nepochybný účinok zveľaďovania vo forme úrokov (dosiahla zisk 122.762,17,-eur). Táto okolnosť odôvodňuje záver, že obvinená sa mohla dôvodne domnievať, že aj poslednými investíciami sa dosiahne zhodnotenie vo forme úrokov. Takýto záver napr. zaujala aj prokurátorka Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v zrušujúcom uznesení z 9. februára 2015, sp. zn. IV/3 GPt 430/10/1000-29, týkajúceho sa obvineného JUDr. N. H..

Z uvedeného potom vyplýva, že z doposiaľ zistených okolností nebola zrejmá ani schopnosť obvinenej rozpoznať nebezpečenstvo spočívajúce v nespoľahlivosti finančnej investície prostredníctvom spoločnosti L., a. s.

Najvyšší súd tak nemá najmenších pochybností o tom, že obvinená JUDr. M. N. konala s presvedčením, že tým, že investovala finančné prostriedky úpadcu v rámci konkurzného konania do spoločnosti L., a. s., robila tak v záujme starostlivosti o majetok úpadcu a vo viere v čo najlepšieho zhodnotenia zverených financií.

Odvolací súd okrem iného uviedol, že obvinená JUDr. M. N. postupovala v rozpore s vtedy platným zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, pretože na investovanie finančných prostriedkov nemala súhlas veriteľov ani súdu. Súdu v postate prezumoval, že tieto orgány by takýto súhlas nedali a škodlivý následok by nenastal.

Z vykonaného dokazovania (napr. výpoveď svedkyne JUDr. T.) však vyplýva, že na schôdzi konkurzných veriteľov obvinená JUDr. N. informovala, že finančné prostriedky vložila do L., a. s..

Sudkyňa sa ani po týchto informáciách nerozhodla obvinenú odvolať, alebo zbaviť funkcie správcu z dôvodu, že jedine ona mala motiváciu získať peniaze späť. Funkcie správcu konkurznej podstaty bola obvinená zbavená až 15. februára 2012 (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 28K/17/2005).

K objektívnej stránke trestného činu:

Krajský súd v Nitre si osvojil názor prvostupňového súdu, že zo strany obvinenej išlo v danom prípade aj o porušenie ustanovenia § 8 ods. 2 vtedy platného zákona o konkurze a vyrovnaní .

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že tvrdená protiprávnosť podľa § 8 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní predpokladá povinnosť správcu vykonávať funkciu s odbornou starostlivosťou. Hypotéza tejto normy je všeobecná a zároveň abstraktná a jej obsahové vymedzenie je možné len cez špeciálnu a explicitne existujúcu zákonnú povinnosť (objektívna stránka skutkovej podstaty § 237 Trestného zákona ...poruší všeobecne záväzným právnym predpisom ustanovenú povinnosť...) Musí ísť o povinnosť konkrétne existujúcu v špeciálnej norme zákona o konkurze a vyrovnaní, ktorá explicitne musí byť pre potreby trestnej zodpovednosti vo forme normatívneho príkazu alebo zákazu. Právna norma sa v tejto súvislosti skladá všeobecne z časti nazvaných normatívne modality (Teória práva, CH Beck, Viktor Knapp, str. 154), ktorými sú príkaz, alebo zákaz a musia byť vyjadrené výslovne (explicitne). Odvolací súd protiprávnosť ako znak objektívnej stránky vyvodil zo znaku odborná starostlivosť v spojení s účelom konkurzu. Odborná starostlivosť je definovaná v právnej norme ako povinnosť všeobecná a abstraktná a svoje naplnenie musí mať odvodené v porušení explicitne existujúceho príkazu alebo zákazu, ak by takýto v špeciálnom zákone o konkurze a vyrovnaní existoval. Zákon o konkurze a vyrovnaní takýto príkaz ani zákaz neobsahuje. V trestnom práve hmotnom platí absolútny zákaz dotvárania práva (extenzívny výklad).

Podľa prechodného ustanovenia § 206 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, účinného od 1. júna 2005, konkurzy a vyrovnania vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou tohto zákona, ako aj právne vzťahy s nimi súvisiace sa spravujú podľa doterajších predpisov. Konkurz úpadcu INTERWOOD, a. s. bol vyhlásený 18. apríla 2005, teda za účinnosti zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (účinný od 1. októbra 1991). Nová právna úprava oproti starej má špeciálne ustanovenie § 91 ods. 5, ktoré má formu imperatívu. Výťažok zo speňazenia podliehajúci konkurzu správca uloží na účet v banke. Táto povinnosť, pokiaľ by tak bola uvedená v zákone o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb., by bola nepochybné naplnením zodpovednosti ako existujúci príkaz konania s odbornou starostlivosťou.

Pravá retroaktivita je v demokratických štátoch možná, len pokiaľ je v prospech subjektov práva. Výnimočne sa uplatňuje predovšetkým v oblasti trestného práva. Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase spáchania trestného činu. Neskorší zákon sa použije, pokiaľ je to v prospech páchatel'a, teda keď je neskorší právny predpis pre páchatel'a priaznivejší (spáchaný čin sa posudzuje miernejšie alebo zaniká jeho trestnosť) Takúto úpravu obsahuje aj Ústava Slovenskej republiky v čl. 50 ods. 6.

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Nitre je chybné. Na podklade dovolania obvinenej rozhodol dovolací súd o zrušení uznesenia Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/5/2015 z 27. mája 2015, ako aj ďalších rozhodnutí, na uvedené rozhodnutie obsahovo nadväzujúcich a vrátil vec okresnému súdu, aby ju znovu prerokoval a rozhodol.

V rámci nového prerokovania veci bude potrebné starostlivo hodnotiť všetky významné doposiaľ zistené skutkové okolnosti, ktoré budú podkladom pre právne posúdenie objektívnej a subjektívnej stránky trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku.

Záverom považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za vhodné upozorniť, že pri hodnotení skutočnosti, je potrebné zamerať sa aj na to, či tu vôbec o trestný čin ide. Právne posudzovanie z hľadiska princípov spravodlivosti musí byť urobené tak, aby nešlo o posudzovanie arbitrárne. V tejto súvislosti určenie

trestnej zodpovednosti ako uzavretého systému je prostriedkom ultima ratio (ide o poslednú a najkrajnejšiu možnosť), čo sa pri aplikačnej činnosti súdnej praxe chápe aj ako zásada pomocnej úlohy trestnej represie (zásada subsidiarity). Podľa toho môže byť trestné právo použité len ako najkrajnejší prostriedok, a len pri typovo najzávažnejších porušeníach spoločenských vzťahov, záujmov, princípov a hodnôt a vždy len tam, kde iné možnosti (prostriedky súkromného práva alebo verejného práva - mimo trestného práva) nie sú dostatočné. Práve prostriedkom ultima ratio musia byť v oblasti aplikácie a interpretácie trestného práva akcentované tie právne princípy, ktoré primárne súvisia s posudzovaním trestnosti činu. Preto je neprípustné, aby súd v rámci právneho posudzovania nemal jasno v určení zodpovednosti a nerozlišoval trestnú zodpovednosť s prípadnou občianskoprávnou zodpovednosťou .

Všetky svoje právne závery súd následne presvedčivo zdôvodní a to s ohľadom na obsah jednotlivých dôkazov tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 2 ods. 10 Trestného poriadku. Podľa § 391 je súd nižšieho stupňa v ďalšom konaní viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu vysloveným v tomto dovolacom rozhodnutí a je súčasne povinný rešpektovať zákaz reformationis in peius.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.